

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวและการปฏิบัติของครอบครัวกับ
ลักษณะการเสพยาบ้าของวัยรุ่นที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก
โรงพยาบาลธัญญารักษ์

นางสาวสำเนา มากแบน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2542
ISBN 974-333-306-1
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN FAMILY FACTORS AND FAMILY TASK WITH
AMPHETAMINE ADDICTION CHARACTERISTICS OF ADOLESCENTS
ATTENDING OUT PATIENT DEPARTMENT, THANYARAK HOSPITAL

Miss Sumnao Makban

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration
Program in Nursing Administration
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 1999
ISBN 974-333-306-1

สำเนา มากแบบน : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวและการปฏิบัติของครอบครัวกับลักษณะ
 การเสพยาบ้าของวัยรุ่นที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลธัญญารักษ์
 (RELATIONSHIPS BETWEEN FAMILY FACTORS AND FAMILY TASK WITH
 AMPHETAMINE ADDICTION CHARACTERISTICS OF ADOLESCENTS ATTENDING OUT
 PATIENT DEPARTMENT, THANYARAK HOSPITAL)

อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. ประพนธ์ โอทกานนท์ , อ. ที่ปรึกษาร่วม : ผศ. ดร. สุชาดา รัชชกุล ; 154 หน้า.
 ISBN 974-333-306-1

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว การปฏิบัติของ
 ครอบครัวกับลักษณะการเสพยาบ้าของวัยรุ่นที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลธัญญารักษ์ กลุ่ม
 ตัวอย่างเป็นบิดามารดาของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้าจำนวน 358 คน และเพิ่มประวัติของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า เครื่อง
 มือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเรื่องสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดา (ค่าความเที่ยงเท่ากับ .92) การปฏิบัติของครอบ
 ครัว (ค่าความเที่ยงเท่ากับ .90) และแบบวิเคราะห์ลักษณะการเสพยาบ้าของวัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ผ่านการ
 ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. บิดามารดาของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้าส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ลักษณะครอบครัว
 เป็นครอบครัวเดี่ยว รายได้ของครอบครัวพอกินพอใช้ สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาอยู่ในระดับปานกลาง
2. การปฏิบัติของครอบครัวต่อวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้าอยู่ในระดับเหมาะสมมาก
3. วัยรุ่นที่เสพติดยาบ้าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 16-18 ปี เป็นจำนวนสูงสุด ลักษณะการเสพยาบ้า
 พบสูงสุดคือเสพทุกวัน วันละ 1 ครั้ง ค่าใช้จ่ายในการเสพยาบ้าวันละ 100 - 200 บาท และส่วนใหญ่เสพโดยวิธี
 สูดควันระเหย
4. การปฏิบัติของครอบครัว โดยรวม ด้านการตอบสนองความต้องการทางชีวภาพ ด้านการคงไว้ซึ่ง
 การสื่อสารและสัมพันธภาพในครอบครัว และด้านการอบรมทบทบาที่เหมาะสมในสังคม มีความสัมพันธ์กับ
 ลักษณะการเสพยาบ้าของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ระดับการ
 ศึกษาของบิดามารดา ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดา ไม่มีความ
 สัมพันธ์กับลักษณะการเสพยาบ้าของวัยรุ่น

ภาควิชา
 สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
 ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อผู้คิด.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4077600436 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: FAMILY FACTORS / FAMILY TASK / AMPHETAMINE ADDICTION CHARACTERISTICS
OF ADOLESCENTS

SUMNAO MAKBAN : RELATIONSHIPS BETWEEN FAMILY FACTORS AND FAMILY TASK
WITH AMPHETAMINE ADDICTION CHARACTERISTICS OF ADOLESCENTS ATTENDING
OUT PATIENT DEPARTMENT, THANYARAK HOSPITAL. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.
PRANOM OTHAGANONT Ed.D. THESIS CO ADVISOR : ASSIST. PROF. SUCHADA
RATCHUKUL Ed.D. 154 pp. ISBN 974-333-306-1.

The purposes of this research were to study and determine the relationships between family factors, family task with amphetamine addiction characteristics of adolescents attending Out Patient Department, Thanyarak Hospital. Samples consisted of 358 parents of amphetamine addiction adolescents and amphetamine addiction adolescents charts. The research instruments were developed by researcher; two sets of questionnaires were named as relationships between father and mother ($r=.92$), family task ($r=.90$), and a check list of amphetamine addiction characteristics of adolescents. The questionnaires were tested for content validity and Alpha Cronbach reliability. The Chi-Square test was performed to analyze the data.

The results were as follows :

1. Regarding to the highest number of parents, their educational background were at primary level, nuclear family, adequate incomes. The relationships between father and mother was at moderate level.
2. Family task was at high level.
3. Most of adolescents who had amphetamine addiction characteristics were male, 16-18 years old. Their amphetamine addiction characteristics were as 1) used amphetamine everyday 2) one time a day. They spent 100-200 baths a day. Smoking was identified as characteristics found the most.
4. Family task in total, the aspect of providing biological needs, maintaining the communication and family relationships and teaching of social role were related significantly to amphetamine addiction characteristics of adolescents at .05 level. Parents educational background, family type, family incomes and relationships between father and mother were not related to amphetamine addiction characteristics of adolescents.

ภาควิชา
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความช่วยเหลือและเมตตาเป็นอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โททกานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา รัชชกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่ ตลอดจนให้กำลังใจและห่วงใยแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและต่อสู้กับอุปสรรคจนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จสมความปรารถนา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีอาจลืมเลือนได้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษา และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วน

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลธัญญารักษ์ที่อนุญาตให้ทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่เป็นอย่างสูงที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณพี่ๆ และน้องที่เป็นกำลังใจให้ ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจ ขอขอบคุณ คุณสุรพร คนละเอียด ที่ช่วยสนับสนุนในการจัดทำแบบสอบถาม และขอขอบคุณคุณอนุรัตน์ นิลบรรพ์ ที่ให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาในการศึกษา จนกระทั่งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สำเนา มากแบน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 ผู้ติดยาบ้า.....	12
2.2 ลักษณะการเสพยาบ้า.....	26
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น.....	28
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว.....	35
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	63
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	67
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	110
5.2 อภิปรายผล.....	112
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	121
รายการอ้างอิง.....	124
ภาคผนวก.....	135
ภาคผนวก ก (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ).....	136
ภาคผนวก ข (สถิติที่ใช้ในการวิจัย).....	140
ภาคผนวก ค (เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย).....	143
ประวัติผู้วิจัย.....	154

สารบัญญัตินี้

ตารางที่	หน้า
1 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	68
2 จำนวนและร้อยละของบิดามารดาของวัยรุ่นที่เสพยาบ้า จำแนกตาม ปัจจัยด้านครอบครัว.....	72
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสัมพันธภาพระหว่าง บิดามารดา จำแนกเป็นรายข้อ.....	75
4 จำนวนและร้อยละของบิดามารดาของวัยรุ่นที่เสพยาบ้า จำแนกตาม สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดา.....	76
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของครอบครัว รายด้านและโดยรวม.....	77
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของครอบครัว ด้านการให้คำแนะนำเกี่ยวกับยาเสพติด จำแนกเป็นรายข้อ.....	78
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของครอบครัว ด้านการตอบสนองความต้องการทางชีวภาพ จำแนกเป็นรายข้อ.....	79
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของครอบครัว ด้านการอบรมบทบาทที่เหมาะสมในสังคม จำแนกเป็นรายข้อ.....	80
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของครอบครัว ด้านการถ่ายทอดปรัชญาการดำเนินชีวิตและจริยธรรม จำแนกเป็นรายข้อ.....	81
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของครอบครัว ด้านการคงไว้ซึ่งการสื่อสารและสัมพันธภาพในครอบครัว จำแนกเป็นรายข้อ.....	82
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของครอบครัว ด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบแก่ตนเองและครอบครัว จำแนกเป็นรายข้อ.....	83
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของครอบครัว ด้านการจัดสรรการเงิน จำแนกเป็นรายข้อ.....	84
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของครอบครัว ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.....	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 จำนวนและร้อยละของวัยรุ่นที่เสพติดยาบ้า จำแนกตามเพศและอายุ.....	86
15 จำนวนและร้อยละของลักษณะการเสพยาบ้าของวัยรุ่น จำแนกตาม จำนวนวันที่เสพยาบ้าในสัปดาห์ จำนวนครั้งที่เสพยาบ้า/วัน วิธีการเสพยาบ้า และค่าใช้จ่ายในการเสพยาบ้า/วัน.....	87
16 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับจำนวนวันที่เสพยาบ้าในสัปดาห์.....	89
17 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับจำนวนครั้งที่เสพยาบ้า/วัน.....	91
18 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับวิธีการเสพยาบ้า.....	93
19 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับค่าใช้จ่ายในการเสพยาบ้า/วัน.....	95
20 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการปฏิบัติของครอบครัวกับจำนวนวันที่เสพยาบ้า ในสัปดาห์.....	97
21 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการปฏิบัติของครอบครัวกับจำนวนครั้งที่เสพ ยาบ้า/วัน.....	100
22 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการปฏิบัติของครอบครัวกับวิธีการเสพยาบ้า.....	103
23 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการปฏิบัติของครอบครัวกับค่าใช้จ่ายในการเสพ ยาบ้า/วัน.....	106

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	62